

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mail oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Važnost občinskih volitev.

Naš list, ki je vedno bil ter je pravi prijatelj našega ljudstva in zagovornik njegovih pravic in interesov, je vprašanju naših občin vedno posvečal prav posebno pažnjo. Bil je prvi list v naši ožji domovini, ki se je zavzemal za razpis občinskih volitev. Storili smo to iz tehtnega razloga, da je treba dati občinsko upravo v roke ljudem, ki jih je izbralo ljudstvo. Poseben razlog je bil v tem, ker se je pripravljala ter med tem že tudi izvršila združitev občin.

O tej stvari smo v številki z dne 14. junija t. l. zapisali te-le besede: »Za velevažno zadevo našega ljudstva gre. Pripravlja se sprememba, ki bo zadela ljudstvo bolj občutno, kakor druge politične spremembe. Ljudje se bodo morali ločiti od tega, čemur so bili privrženi že celo vrsto rodov. Razdalje do sedežev občinskih uprav se bo povečalo. Nastali bodo novi veliki stroški, ker se predvidevajo občinski domovi, občinski tajniki in drugi občinski nameščenci. V vseh teh važnih zadevah je odgovornost poedincev pretežka, potrebno je sodelovanje in soodgovornost ljudstva. Zato pa je utemeljena želja in zahteva, da se v naši banovini čimprej razpišejo občinske volitve.«

Med tem se je ta velevažna zadeva rešila pred občinskimi volitvami. Zgodilo se je to z uredbo ministra notranjih poslov, ki jo je objavil »Službeni list kraljevske banske uprave« z dne 12. septembra 1933. Naše stališče o občinah in njihovem obsegu je znano. Poudarjali smo ga nešteto krat, zato ni treba, da bi ga ponavljali. Naši čitatelji naj prelistajo samo sedanji letnik, ki na mnogih mestih spričuje, kako smo se potegovali za stvar, ki prav globoko posega v razmere našega ljudstva zlasti na deželi. To naše stališče je v popolnem skladu z našim nazorom, da je občina ne samo prva in temeljna upravna edinica v državi, marveč tudi osnovna celica vsega družabnega življenja, torej tvorba naravnega prava, ki ji določa namen, pravice in delokrog.

O načinu, kako se je izvršila združitev, naj navedemo pripombo g. bana dr. Marušiča, ki je med drugim o gori-

stvenosti ministrski uredbi izjavil: »Uredba utegne vsebovati marsikatero grupacijo, ki ne bo v vsakem oziru ustrezala željam vsega prebivalstva ali pogojem dobre občinske uprave. Ni namere, da bi razporeditev občin, kakršno prinaša omenjena uredba, morala neizpremenjena držati cele generacije. Po volitvah so izpremembe možne v dobi od 14. decembra t. l. dalje skozi tri leta še z uredbo ministrstva notranjih poslov na podlagi sklepov prizadetih občin, do 13. decembra t. l. pa celo, če občine med seboj niso edine. Izpremeniti se more še ime nove občine, popraviti se morejo še njene meje, možna je pa tudi še čisto nova grupacija, ako bi se izkazala sedanja za neumestno.«

Možnost izpremembe občine in njena mej je razlog, ki daje sedanjim občinskim volitvam posebno važnost. Izvoliti bo treba pri teh volitvah može iz raznih delov nove občine, ki se bodo sporazumeli med seboj ter zastopali zahteve in koristi ljudstva iz vseh krajev, zlasti onih, ki so najbolj oddaljeni od sedeža občine. Izbrati bo treba može, ki se bodo sporazumeli v pravi krščanski slogi o popravilu občinskih mej in o kakšni novi grupaciji (zložitvi) občin. Izbrati bo torej treba može, ki so v vsakem oziru vredni zaupanja našega ljudstva.

Ker je občinsko gospodarstvo bistvena naloga vsake občinske uprave, si dobro ogledajte može, katerim bote 15. oktobra dali svoj glas. Velike pozornosti je treba pri sestavi in vložitvi kandid. list, za katero se začneja čas s koncem današnjega dne. Vaše zaupanje zaslužijo samo modri može in dobri gospodarji, može krščanske značajnosti in vestnosti. Ne nasedajte na limanice ljudem, kojih usta so polna prilizovanja in obljub, ki jih nikdar ne bodo izpolnili. Še manj se umaknite nasilju. Volitve morajo biti svobodne. Vsako nasilje in vsako nezakonito postopanje bilo od katerekoli strani zavrnite ter ga s protestom prijavite višjim oblastim. Pri volitvah mora priti do izraza prava in pristna volja našega slovenskega ljudstva!

Društvo narodov je pričelo z zasedanjem dne 26. septembra v Ženevi.

Precsnova avstrijske vlade. Dne 21. septembra je preesnoval avstrijski državni kancelar dr. Dollfuss svojo vlado na ta način, da je združil v svojih rokah vso izvršno oblast. Poleg kancelarstva si je pridržal dr. Dollfuss vod-

stvo zunanje politike, ministrstva: javne varnosti, narodne obrambe in kmetijstva. Za podkancelarja je imenovan dosedanji minister za javno varnost major Fey. Za državnega tajnika v ministrstvu za narodno obrambo je imenovan general knez Schönburg-Hartenstein, eden izmed najvplivnejših voditeljev avstrijskih monarhistov. Za državnega tajnika za preskrbo dela je pa imenovan zastopnik Heimwehra Neustätter-Stürmer. Državni tajnik v ministrstvu za javno varnost je postal državni svetnik Karwinsky, ki je bil dosedaj šef policije na Spodnjem Avstrijskem. Državni tajnik v kmetijskem ministrstvu dr. Gleisner je bil dosedaj predsednik kmetijske zbornice na Dunaju, državni tajnik v ministrstvu pravde dr. Glas pa je vpokojeni predsednik višjega deželnega sodišča v Gradcu in je bil svoječasnno sodnik v Ptuj. Dolgoletni vojni minister general Vaugoin je imenovan za predsednika zveznih železnic ter bo tako ostal še nadalje v najtesnejšem sodelovanju z vlado.

Iz nemirne Kube. Položaj na Kubi se je znatno poslabšal. Mnogi Američani iz notranjosti dežele so se zatekli na ameriške ladje, iz Washingtona pa je bil izdan štirim križarkam nalog, naj se takoj napotijo v kubanske vode. 20. september je potekel v hudem boju. Kapetan Juan Blas Fernandez je skušal s 100 možmi vprizoriti nov prevrat, vladne čete pa so ga naposled obkolile. Na drugi strani se mora vlada boriti še tudi proti komunistom, ki strahujejo prebivalstvo.

POŠTIL SVETU
KATOLISKEM

Svetoletna proslava v ljutomerski dekaniji. V dnevih od 14. do 17. septembra t. l. so župnije ljutomerske dekanije prav lepo proslavile 1900letnico našega odrešenja. Prve tri dni smo v smislu škofijskih naročil imeli po župnijah pri merne pobožnosti, v nedeljo pa so pod vodstvom dušnih pastirjev iz posameznih župnij priromale dolge procesije k dekanijski cerkvi Sv. Križa, kjer sta bila cerkev in prostor okoli nje dosti premajhna za 6000glavo množico. Tu nas je najprej v pridigi križevski rojak, prelat dr. M. Slavič, rektor ljubljanske univerze, z izbranimi in krepkimi besedami učil ceniti Kristusovo vero in milost odrešenja. Potem je ob obilni asistenci dekanijske duhovščine opravil slovesno službo božjo, pri kateri so

IZ RAZNIH DRŽAV

Konferenca zunanjih ministrov Male antante se je vršila dne 22. septembra v Sinaji na Rumunskem.

ubrano peli združeni župnijski pevski zbori pod vodstvom g. abitur. Miheliča. Istočasno je pred starodavno Aninsko kapelo zunaj cerkve daroval tiho sveto mašo drugi križevski rojak, g. Ludvik Gala, infuliran naddekan v litomerški škofiji na Češkem. Po službi božji pa se je uvrstila veličastna procesija z Naj sveteljšim mimo lepo okrašenih križevskih hiš in med poljem. Navdušeno zborovsko in ljudsko petje je med procesijo povzdigovalo svečano razpoloženje in podžigalo pobožnost. Vse slavje, ki bo ostalo udeležencem v trajnem spominu, je zaključila skupna posvetitev presv. Srcu Jezusovemu in zahvalna pesem. Da se je mogla ta proslava tako lepo izvršiti, se imamo zahvaliti predvsem ljubemu Bogu za ugodno vreme, križevskemu g. dekanu Josipu Weixlu pa za vso vnemo in požrtvovalnost pri pripravi in vodstvu.

Katoliški shod na Dunaju je bil ne samo veličastna zunanja manifestacija katoličanstva, marveč tudi razširitev poglobitev katoliške misli. Zgodovinsko ozadje je bila zmaga Kristusovega križa nad turškim polumesecem pred dunajskim obzidjem pred 250 leti. Niso te zmage izvojevali samo nemški vojniki, odločitev so povzročili Slovani: Slovenci, Hrvatje, Čehi in zlasti Poljaki pod vodstvom slavnega poljskega kralja Jana Sobieskega. Spričo tega zgodovinskega spomina so se na Dunaju zbrali zastopniki slovanskih narodov, kojih pradedje so pred 250 leti prelivali kri pred Dunajem, da rešijo katoliški zapad pred mohamedansko-turško poplavo. Potomci teh junakov so na Dunaju nastopali tudi kot branilci križa, ne sicer zoper Turke, marveč zoper moderne svobodomislece, verske brezbrizence, brezverce in brezbožnike. V pravi katoliški slogi so zastopniki raznih narodov dali čast Kristusu Zveličarju ter izpovedali pred vsem svetom, da je rešitev sveta in človeštva edino le v Kristusu in njegovi veri. Dokler se ne bodo vsi narodi na zapadu vrnili h Kristusu ter uredili vse svoje življenje in delovanje po krščanskih načelih, ni upati na zboljšanje sedanjega nesrečnega stanja in na učinkovito ureditev razmer. Dunajski katoliški shod je dokaz, kakšnega pomena so taka zborovanja, ki osvežujejo duha s katoliškimi načeli in okrepljajo voljo s trdnimi sklepi sodobne katoliške akcije. Želeli je, da se tak shod čimprej vrši tudi v naši državi. Na nas katoliških Slovenceh je, da tak shod pripravimo ter priredimo.

Praški nuncij stoji zopet v ospredju javnega zanimanja v Čehoslovaški. Povzročili so to čehoslovaški svobodomisleci, ki se v svojih listih z vprav husitsko trdovratnostjo zaganjajo v papežvega zastopnika v Čehoslovaški, v nadškofa Čiriadja. V pismu, ki ga je nuncij pisal voditelju Slovakov, poslancu Hlinki, zavrača te napade ter s toplimi besedami hvali vdanost Slovakov katoliški cerkvi in njenemu poglavarju, rimskemu papežu. Ta vdanost je prišla do sijajnega izraza o priliki 1100-letnice prve krščanske cerkve na Slovaškem, ki jo je dal zgraditi knez Pribina v Nitri. Proslava te znamenite 1100-letnice je dokazala, kako so katoliški Slo-

vaki globoko vdani katoliški cerkvi in kako srčno častijo papežvega zastopnika. Ugotovitev tega dejstva, ki jo je izvršil nuncij v navedenem pismu, je hudo vdarila v nos svobodomislece, in sicer zlasti v vrstah čehoslovaških nar. socialistov. Tako dela svobodomiselstvo težave v vseh državah.

Katoliška akcija je rešitev. Pretekli mesec so nemški škofje s svojih konferenc v Fuldi poslali papežu daljšo spomenico o sedanjih razmerah v Nemčiji. Papež Pij XI. je na to spomenico odgovoril s posebnim pismom, v katerem katoliškim Nemcem prav posebno priporoča Katoliško akcijo, o kateri pravi Sveti oče: »Nikdar ni bila človeštvu bolj potrebna kot je danes in nič je ne more nadomestiti. Katoliška akcija je, kot sem to že večkrat poudaril, sodelovanje neduhovnikov (svetnjakov) z duhovniki. Če se bo pravilno izvajala in vodila, če jo bodo nosila ljubezni žareča srca in če se bo udeleževala v polni zvestobi do škofov - potem bo za vas postala nova velikanska reka svežih energij, ki se bo plodonosno pretakala med vašimi v revščini živečimi verniki. Katoliška akcija pa bo s pridnim, vztrajnim in premišljenim delovanjem dosegla uspehe, ki jih tako želimo, če bode znala zajeti mladino. Ako hočemo, da obdrži katoliška cerkev danes in jutri in vse čase pred nami in ob vsaki okoliščini one pravice, ki jih je dobila od Boga, moramo imeti mladino. Ako želimo, da bo zavladal Kristus v srcih človeštva, pridobimo mladino. Ako naj človeška družba ostane krščanska, neglede na oblike vladavine, bo to delo in zasluga mladine.«

Volitve v Delavsko zbornico!

Poziv vsem nameščencem!

Dne 22. oktobra 1933 — ne 8. oktobra! — se vršijo volitve v Delavsko zbornico. Dolžnost

vseh slovenskih katoliških nameščencev je, da se teh volitev udeležijo. Te volitve bodo manifestacija naše zavednosti, neupogljivosti in odločnosti. Te volitve bodo pokazale, da je slovensko izobraženstvo v veliki večini katoliško, ki čuti z ljudstvom in ki odklanja marksizem in fašizem, ki se skušata včasih tudi pod plaščem krščanstva vtihotapiti med naše ljudi. 22. oktober mora biti dan zmage katoliške socialne in demokratične miselnosti, zgrajene na večnoveljavni načelih evangelija in okrožnic Leona XIII. in Pija XI.

Kdo voli?

Volijo vsi zasebni in trgovski nameščenci in nameščence, t. j. vsi trgovski pomočniki in pomočnice, poslovodje, vodje podružnic, blagajniki in blagajničarke, vsi uradniki in uradnice v trgovskih, odvetniških, občinskih, notarskih, gozdniških in drugih pisarnah, vsi organizirani predelavci, polirji, mašinisti, lovci, gozdni pazniki, šafarji, ekonomski, oskrbniki, lesni manipulant, delovodje in sploh vsi inteligenčni poklici.

Kje se volitve vrše?

Volitve se vrše v skoraj vseh onih krajih, kjer stanuje zdravnik Okrožnega urada. Podrobna določila glede krajev in načina volitev stalno prinaša »Slovenec«. Za vse informacije se je obračati na naslov: Franc Kremžar, urednik »Slovenca«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6, ali dr. Fran Vatovec, urednik »Slovenca« v Mariboru, Koroška cesta 1.

Koga bomo volili?

Vse slovenske katoliške nameščence pozivljamo, da dne 22. oktobra 1933 glasujejo za listo Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije v Ljubljani.

Glavni volilni odbor Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije v Ljubljani: Franc Kremžar, urednik »Slovenca«; Avgust Novak, urednik Vzemne zavarovalnice. — Za mariborsko skupino: dr. Fran Vatovec, urednik »Slovenca«; Mirko Geratich, časnikar, oba v Mariboru.

Naša glasovnica je bela!

Slovenija pod vodo.

Meža in Drava.

V območju Alp je deževalo in bogznaj kolikokrat lilo od četrtega do nedelje. Radi neprestanih nalivov so do 3 m in še višje narasli vsi dotoki Drave in seve tudi Drava sama. Meža je prestopila bregove v soboto dne 23. sept. Preplavila je trg Guštanj, jeklarne in drla preko jeklarne dalje čez polja ter travnike, uničujoč pridelke. Cesta od Guštanj proti Dravogradu je bila 1 km pod vodo in je bil vsak promet nemogoč.

Tudi Drava je prestopila v gornjih predelih bregove in je valila s seboj drevje, tesan les, grmovje in razne druge stvari. Radi navala tramovja je odrekel leseni, zasilni most, ki je bil zgrajen pred tremi leti in je tvoril zvezo s kopališčem na Mariborskem otoku. — Most je odneslo proti Mariboru, kjer se je razletel in so v soboto zvečer ptujski pionirji ujeli dele mostu. Pritoki Drave z levega in desnega brega so narasli v silovite hudournike, ki so rušili jeze žag, odnašali zlebe in izpodjedali

ceste, kolovoze in steze. Mnogo škode so napravile Pesnica, Ščavnica in Dravinja. Kraji v Pesniški, Ščavniški in po Dravinjski dolini so hudo prizadeti glede poljskih pridelkov in paše.

Savinja in njeni pritoki.

Tokrat je obiskala Savinjsko dolino poplavna nesreča, ki prekaša vse poplave zadnjih deset let. Po Savinjski dolini in krog Celja je pričelo z nalivi že v sredo dne 20. septembra in je deževalo z malimi presledki do nedelje. V petek dne 22. septembra je prišla naraščati Savinja s pritoki in je dosegla v noči na soboto 4 m nad navadnim stanjem. Poplavna statistika trdi, da je bilo pri tokratni poplavi stanje Savinje višje nego ob poplavnih nesrečah v letih: 1876, 1891 in 1926.

Največja poplava je bila v Celju in okolici 1673. leta in sicer 25. septembra. Zadnji pondeljek je minulo 260 let od te največje poplavne nesreče. Takrat leta 1673 je segala voda še 40 cm višje nego pri tokratni poplavi.